

Essència contra succedani

XAVIER CARMANIU MAINADÉ

Catalunya és un succedani de país encotillat en la disfressa de comunitat autònoma. Això fa que coses que serien normals en un país normal arribin tard. I per mostra, el llibre que ressenyem, perquè ja fa temps que hauria d'haver vist la llum.

Memòries d'un president a l'exili és un treball excel·lent de Viena Edicions on es recupera íntegrament un text de Josep Irla, tercer president de la Generalitat de Catalunya, nascut a Sant Feliu de Guíxols el 1876 i mort a França el 1958. Irla, l'únic president que només va poder governar fora de Catalunya, va ser prou valent, responsable i tossut per mantenir amb vida la institució política més important del país en un període en què res feia presagiar que els catalans podrien recuperar el seu autogovern.

Les seves memòries tenen més valor per la seva autoria que no pas pel seu contingut, ja que, com ell mateix hi explica, les va redactar el 1956 a l'exili, és a dir, lluny de la documentació necessària per bastir un text de gran volada i, a més, apressat perquè les forces començaven a flaquejar-li. Llegint les seves paraules hom no pot evitar pensar que determinats passatges tenen més de testament polític que de record d'allò fet i viscut.

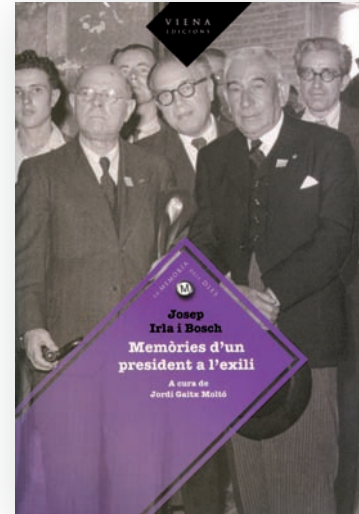
Per suplir les mancances de l'escrit presidencial, el volum de Viena Edicions es completa amb dos textos que el contextualitzen i, a més, cobreixen els buits deixats per l'autor –que es va centrar en les qüestions polítiques que ell creia més importants i va prescindir d'altres–: la presentació, de Josep Maria Roig Rosich, i, sobretot, l'estudi introductor, de Jordi Gaitx Moltó, que és de lectura obligada abans d'endinsar-se en el testimoni d'Irla. Els mots introductoris estalvien les notes a peu de pàgina que hi sol haver quan els documents històrics es posen a l'abast del públic. Tot i que els més experts les

trobaran a faltar, el cert és que la seva absència agilita la lectura.

Si això no fos poc, encara es poden remarcar quatre elements que converteixen aquest llibre en un exemple a seguir per tots aquells que vulguin editar les memòries d'un personatge històric: un nodrit apartat fotogràfic, que ajuda a fer-se una idea visual de l'evolució del protagonista; unes breus biografies de les persones esmentades al llarg del text; un utilíssim índex onomàstic, que, encara que sembli mentida, molts llibres d'història no inclouen, i una selecció de trenta-vuit cartes escrites durant el període en què Josep Irla va ser el cap del govern català. I aquí és on es posa en evidència que Catalunya és un succedani de país. Segons una primera estimació de Gaitx, durant el mandat del president guixolenc, iniciat el 1940 –tot just després de l'assassinat de Companys– i finalitzat el 1954 –en què va fer el traspàs de poders a Tarradellas–, Irla hauria escrit més cinc-cents missives que no han vist la llum. En conclusió, el corpus epistolar d'un dels polítics més importants del nostre segle xx continua en bona part inèdit.

Com pot ser que encara no s'hagi publicat? Perquè Catalunya no és un país, no és un estat, és una comunitat autònoma on la recuperació de les seves figures cabdals depèn de la bona voluntat d'uns pocs i no d'una estratègia marcada des de les institucions.

Un treball excel·lent on es rescata íntegrament un text de Josep Irla, tercer president de la Generalitat recuperada

JORDI GAITX MOLTÓ, ED.

Josep Irla Bosch

Memòries d'un president a l'exili

Viena Edicions.

Barcelona, 2010. 237 pàgines.

Catalunya deu moltíssim a Irla. Ras i curt: sense Irla no hi hauria Generalitat. Però els catalans del segle XXI no en tenen ni idea, de tot això, perquè amb prou feines saben que va existir. Si l'engranatge educatiu i cultural fos prou potent se l'hauria de venerar igual que els francesos fan amb De Gaulle i els britànics amb Churchill. Sí, és cert, no és el mateix: Catalunya és un succedani encotillat.

GENÍS BARNOSELL (COORDINACIÓ)

La Guerra del Francès (1808-1814) a les comarques gironines

Diputació de Girona
i Patronat Francesc Eiximenis.
Girona, 2010. 230 pàgines

El catàleg de l'exposició constitueix una aportació fonamental a la divulgació i a la recerca. Un excepcional compendi del conflicte per temes i per àmbits territorials.